

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Patrik Karell : Handlar bioekonomi om kvantitet eller kvalitet? Västra Nyland, 28.3.2017.

Patrik Karell

Handlar bioekonomi om kvantitet eller kvalitet?

Bioekonomi som ersättare av fossil ekonomi är i regel en positiv grej. I Finland handlar bioekonomi till stor del om att utnyttja skogen och dess råvaror. Har vi verkligen koll på utvecklingens riktning och hur hållbart är detta för ekonomin och miljön?

Regeringens målsättning är att tills 2030 öka uttaget av stockvirke från dagens 66 miljoner kubikmeter till cirka 80 miljoner kubikmeter och massa- och flisved från 8 miljoner kubikmeter till cirka 15 miljoner kubikmeter. Det här ska gynna ekonomin genom att säkerställa råvarutillgången för pappers- och cellulosaindustrin, för bioenergiföretag och för den förväntade ökningen av biobränsleanvändning. Några andra branscher och företag kan säkert också dra nytta av en dylik förändring, men dessa får sällan spaltutrymme när de stora strategierna utformas.

Vad har en avverkningsökning för följder för miljön? För att uttaget av biomassa från skogen (som ersätts med ny snabbväxande träbiomassa) skall reducera klimatutsläppen bör virkesanvändningen riktas mot förädling av långlivade, kolbindande produkter. Papper, cellulosa och biobränsle är i regel kortlivade produkter. Biobränsle bränns upp och frigör koldioxid. Skogens roll som kolsänka minskar när den växande biomassan minskar i skogen. Kombinationen av kortlivade lågförädlade produkter och minskade kolsänkor i skogen riskerar att försnabba klimatuppvärmningen. Skogens fina furor förtjänar definitivt att bli någonting mera värdefullt än pappersmassa och spånskivor. Biobränsle kan lika väl produceras av avfall.

Det är även viktigt att biodiversiteten i skogen säkerställs för att bevara skogens ekosystemtjänster och för att skogen ska kunna anpassa sig till klimatförändringen. Redan med dagens avverkningsciffror förväntas biodiversiteten minska under de kommande decennierna genom att skogen föryngras och många tidigare vanliga skogsmiljöer försvinner. Att spara några döda träd på en kalyta är bra men hjälper föga, ifall resten av ekosystemet runt det döda trädet förändras drastiskt för många år framöver. Sker det här samtidigt på för många närbelägna ytor är det ganska enkelt att inse att det inte kan fungera i längden. Det gynnar knappast heller naturturismen.

Så vad borde göras? Jag anser att man bör satsa på råvarans kvalitet istället för kvantitet och skynda långsamt. Trä är hållbart för att det är ett långlivat, högklassigt och mångsidigt material. Att producera mera råvara för befintlig produktion ger inga innovationer eller betydande ekonomiska uppsving. Bioekonomi handlar om nytänkande och nya ekonomiska modeller, att återanvända, återvinna och utnyttja det som förut slängdes. Det handlar om förädling av nya produkter och utveckling av nya metoder för att upprätthålla kvalitetsprodukterna. Det är också därför hållbart producerade kvalitetsprodukter och konstruktioner har ett högre pris. Men på sikt är de billigare för konsumenten eftersom de håller längre.

Patrik Karell är specialforskare i bioekonomi vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg

